

Rozhovor s Michalem Tošovským

29.září 2005 Petr Sokol

Michal Tošovský

pracovník projektu eStat

(* 1951)

Byl poslancem Federálního shromáždění za ODS, členem VR ODS. Působil jako předseda Úřadu pro normalizaci, náměstek ministra dopravy a spojů, člen presidia Fondu národního majetku, místopředseda Komise pro odstraňování byrokratické zátěže. Rovněž působil jako předseda správní rady Českých drah, předseda dozorčí rady Českého telecomu, provozní ředitel soukromého zdravotního zařízení, výkonný ředitel pro řízení rizik Českého telecomu. V současné době je poradcem think tanku eStat. Je členem řídicího výboru Českého institutu členů správních orgánů.

V jaké oblasti podle Vašeho názoru náš stát potřebuje největší reformu? Jinak řečeno, kde je nejméně efektivní?

Rozhodně se nedá jmenovat jen jedna oblast. Určitě to jsou soudy, policie, byrokratická zátěž podnikání i běžných občanů, zadávání veřejných zakázek. Společný jmenovatel tedy je u hlavy - způsob vládnutí a schopní ministři.

Vaše sdružení navrhuje redukovat počty státních úřadů. Je tento plán politicky prosaditelný?

Naději dává současné vedení ODS, které chce s problémem opravdu něco podstatného udělat. Zdá se mi, že i voliči už začínají mít po krk současného chaosu vznikajícího mnohonásobnými překryvy

kompetencí a naopak neúčinností dnešního propletence úřadů. Voliči mohou přinutit politickou reprezentaci, aby struktura úřadů byla jednodušší a účinnější. Navíc v tom nejsme sami. Podobné problémy mají i jiné státy EU. Ty jsou pro nás i zdrojem inspirace, co s problémem prakticky udělat a jak řešení prosadit.

Nebude překážkou pro Váš plán existence koaličních vlád? Rozdělit mezi vládní strany 10 křesel bude určitě obtížnější než třeba 18.

Určitě je to nejzávažnější překážka v uskutečnění záměru. V každé straně se najde adeptů na ministerské funkce několikanásobně více, než jich je k dispozici i v dnešní přebujelé formě. Záležit bude, zdali se věci silně ujme některý prozíravý politik a prosadí ji do volebního programu. Nejde ani tak o úspory vzniklé nižším počtem ministrů. Jde o to, že politici nemohou kázat vodu a pít víno. Pokud budou chtít opravdu zefektivnit státní správu, měli by začít u sebe. Jsem přesvědčený, že u voličů by takový přístup bodoval.

Která tři ministerstva byste označil za nejvíce „zralá“ na zrušení?

Z pohledu nadbytečnosti je od samého začátku zralé Ministerstvo pro místní rozvoj, které již jako nadbytečné, jenom kvůli koaličním počtům, vzniklo v roce 1996. Je charakteristickým příkladem úkazu, že úřad jednou vzniklý, jakkoli je zbytečný, už nikdy nezanikne.

Z hlediska systémového je zralé ministerstvo informatiky – přes usilovnou snahu svého vedení neprosadilo mnoho velmi potřebných věcí. Podle ministryně informatiky Běrové nestačilo na úředníky ostatních ministerstev – a na to je nutno hledat jiné systémové řešení. A konečně Ministerstvo zdravotnictví. Svým rozhodováním bez odpovědnosti zcela rozvrátilo systém veřejného zdravotního pojištění. Do systému je nutno vrátit rozhodování odpovědných, tedy pojištěnců, pojišťoven a poskytovatelů péče. Ministerstvu zdravotnictví pak mnoho pravomocí nezbude a může být klidně sloučeno s Ministerstvem sociálních věcí.

Inspirovali jste se ve Vámi navržené koncepci systému ministerstev také v některých jiných státech?

Náš návrh vychází především z dlouholeté zkušenosti naší a několika vysokých státních úředníků. Je v něm samozřejmě obsažena i zkušenost ze zahraničí. Všechny změny, které navrhujeme, všechna uvažovaná sloučená ministerstva v podobné formě fungují ve více evropských státech. Věcné námitky proti navrhované struktuře je proto většinou možno snadno odrážet. Je ovšem neuvěřitelné, jaké argumenty za této situace dokáží také potenciálně postižení vymyslet. Vůbec mě nepřekvapuje, že audity prováděné za socialistické vlády ukázaly, že vlastně ještě ministerských úředníků máme málo.

Který úřad považujete u nás za nejzbytečnější?

Adeptů na toto označení mám několik. Nejde je však označit izolovaně. Ani já bych asi nenašel úřad, který nedělá vůbec nic užitečného. Jde tedy spíše o jejich sloučení, účelnější organizaci, než o úplné zrušení.

Na závěr kacírská otázka. Chybí u nás nějaký úřad?

Tady mohu být jednoznačný. Nechybí.